

Edmont Gondinet

Οι ελεύθεροι (Libres!) [απόσπασμα: πρ. Α', σκ. 2]

Δράμα εἰς πράξεις πέντε καὶ οκτῶ σκηνογραφίας

εφ. *Η Ιρις*, Βουκουρέστι

[Το φύλλο τῆς 3^{ης} Ἀπριλίου 1874, ὅπου κανονικὰ ἀρχίζει τὸ ἔργο, λείπει ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς εφημερίδας]

1. αρ. φ. 285 (10 Ἀπριλίου 1874), σ. 2-3
2. αρ. φ. 286 (19 Ἀπριλίου 1874), σ. 2
3. αρ. φ. 287 (27 Ἀπριλίου 1874), σ. 2-3
4. αρ. φ. 288 (5 Μαΐου 1874), σ. 2
5. αρ. φ. 289 (12 Μαΐου 1874), σ. 2
6. αρ. φ. 290 (20 Μαΐου 1874), σ. 2-3

ΕΠΦΥΛΛΙΣ.

«ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ».

Δράμα εἰς πράξεις πέντε καὶ ἑκτὴ σκηνογραφίας

ὑπὸ

EDMOND GONDINET.

—:—

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

ΣΚΗΝΗ Β'.

(Συνέχεια ἴσα Ἀριθ. 283)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ναί, δὲν ἐτόλμησα. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὑποχρεωμένος νὰ βάλω εἰς τάξιν ἀπὸ σήμερον ὡς αὔριον ἀφραδῶνα καὶ χαράν, καὶ μὲ τοὺς Ἀρβανήτας εἰς τὴν βάρχην μου—ἔχομεν ἕνα Μπουλούμπασην (ἀγρονόμον) σήμερον.

Σμαράγδα καὶ Μαρφόρα.

Ἄ!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἐπεὶ κάτω διὰ νὰ μὴ τὸν προσκυνήσω! τούτο δὲν περᾶζει τίποτε.

ΜΑΡΙΟΡΑ

Στέρνα! σὺ ἔπρεπε νὰ γείνης Ἀρματωλός.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ (ἀνακαίροντα)

Ἐγώ!

ΜΑΡΙΟΡΑ

Μάλιστα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἀρματωλός! Ἡξίστες τί εἶναι οἱ Ἀρματωλοί;

ΜΑΡΙΟΡΑ

Οἱ στρατιῶται τοῦ Σουλτᾶν.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Στρατιῶται πάντοτε ἀρματωμένοι, πάντα ἔτοιμοι νὰ κτυπηθῶσι, χωρὶς νὰ κοιμῶνται, χωρὶς νὰ τρώγῃσι, χωρὶς νὰ πίνωσι, καὶ γιμάτοι ἀπὸ καταπρήνησιν δι' ἑσούς ἀποθνήσκουσι εἰς τὸ κρεβάτι ἀπὸ ἀπλήν θερμῆν.— Πρέπει ν' ἀποθάνη τις ἀπὸ βόλι, ἀλλῶς δὲν λογαριάζεται διὰ θάνατος.

ΟΛΛΙ

Καὶ λοιπόν!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Πῶς, καὶ λοιπόν! Ἄλλ' ἔστιν γείνω Ἀρματωλός, ἐγὼ.....

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Θά πολέμησῃς ἐναντίον τοῦ Ἀλῆ Τεπελενλή

ΜΑΡΙΟΡΑ

Διὰ νὰ τοῦ ξαναπάρῃς τοὺς Βαριάδες.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ὀλομόναχος! Αὐτίς εἶναι περίφημος! Ἐσεῖς μὲ φαντάζεσθε ἑσπαθώνοντα ἐναντίον τῶν ἐξήντα χιλιάδων ἀνθρώπων τοῦ βαζύρη τῶν Γιαννίνων! διὸ πρέπει νὰ τὸν ὀνομάσωμεν βαζύρην.—Σὰς τὸ εἶδον ποῖω τούτῳ διαδρατικῶς.— Παιδιά, θά ἦτο καλὰ ἔταν ἔξουσίαζε μόνον τὰ Γιάννινα! τώρα ἔμολε, ὦ! ὦ! θά ἐξεθρόνιζε γὰρ μὲ γὰρ καὶ τὸν ἴδιον Σουλτᾶνον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον κρέμαται ἄλλῃν ἀκόμη..... Πλὴν βαζύρης δὲν εἶν' ἀσχηματ βαζύρης ὑψηλότετος! ὑψηλότετος βαζύρης!

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Ἐάν ἤμουν ἄνδρας, ἐγὼ, δὲν θά ἐγνώριζα ἄλλην ὀνομασίαν ἀφ' ἐν τ ο υ, παρὰ τὴν ὀνομασίαν τοῦ Πολέμαρχου, ποῦ φέρει ὁ ἀρχηγός τῶν Σουλιωτῶν.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἄ! Ἐάν ἤμποροῦσα νὰ διαλέξω..... Τὸν εἶδατε, σεῖς, ποτὲ τὸν Πολέμαρχον;

ΟΛΛΙ

Ὅχι.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Κι' ἐγὼ τὸ ἴδιον δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἴδῃ ἐξω ἀπὸ τὸ Σούλι! ὁ πασᾶς εἶχε ἑξαπομάξῃ τὸ κεφάλι του.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Καὶ ὅμοις ἔχουν κάμει ἀιρήνην.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἐσεῖ, δὲν τὸν πολέμησ' ἔφη μόνον νὰ τὸν πάσῃ.—Ὅταν ἕνας Ἀρβανίτης ἑξαπομάξῃ τὸ ὄνομα τοῦ Τσάρα τρομάζει καὶ ὁ ἴδιος.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Πολὺ καλὰ. Συναριστοῦμεν τότε συναριστοῦμεν ἐναντίον τοῦ Ἀλῆ-Πασῆ εἰ πάντα ἡμεῖς! Μὴς λείπει ὁ ἄνδρας σου, Φωνάζετε δὲ τὸν Μιχάλην, ποῦ φέρει μὲ τὰ δίκτυα ἐκεῖ κάτω, καὶ εὐρίσκει τὰ τραγεῦθια μου ἑπαναστατικά. (τραγουδεῖ)

Ἐ λοιπόν! τούτο εἶναι τραγεῦθι ἑπαναστατικόν ὁ μ' ἔκορταν τὸ κεφάλι εἰς κάθε στίχον.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Ἰδοὺ τὸ εἶκόμ σου θάβρος.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἄξιζα ὅση καὶ ἐν ἄλλα.

ΟΛΛΙ

Ἐμπρός, Στέρνα!

(Ἀπελθούσῃ.)

2. ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

«ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ».

Δράμα εἰς πράξεις πέντε καὶ δεκά σκηνογραφίας

ὑπὸ

EDMOND GONDINET.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

ΣΚΗΝΗ Β'.

(Συνέχεια ἔργ. Ἀριθ. 284)

ΟΛΛΙ.

Ἐξακολούθησε, Στέφανε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ τραγουδῶν (1)

Ἄλλο ἱπαναστατικὸν τραγούδι. Θά μὲ ἔκοφταν
δύο κεφάλια.

Τώρα, ἄς ἐμιλήσωμεν κι' ὀλίγον μὲ τὰ σωστά
μας. Ἔχω νὰ σᾶς ζητήσω μίαν συμβουλήν, καὶ δὲν
φθάνετε τέσσαρες διὰ νὰ μὲ τὴν δώσητε.

ΟΛΛΙ (πλησιάζουσαι)

*Α!

(1) Το τραγούδιον εἶπετο ὑπὸ τὴν αὐτῆς βιβλίον.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ὁ Ἄνδρικός αὐτὸ τὸ βράδυ εἶναι εἰς Βαριάδες.

ΟΛΛΙ

Αἱ!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Τὸν εἶδαν εἰς Πάργαν ἐπιστρέφει ἀπὸ Κορφοῦς.
Πρέπει νὰ εἰδοποιηθῇ ἢ Χρυσῆ;

ΣΜΑΡΑΓΓΑ

Βέβαια, πρέπει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Τότε ποῖος ἐπιφορτίζεται.

ΣΜΑΡΑΓΓΑ

Ἐγώ.

ΜΑΡΙΟΡΑ

Ἴδου αὐτή.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Αἱ Ἰδιαι, Χρυσῆ.

ΧΡΥΣΗ (εἰσερχομένη ἐκ τοῦ βάθρου πρὸς τὰ ἀριστερά)
Διατί ὅλα σὺτὰ τὰ ἀνθή;

ΣΜΑΡΑΓΓΑ

Διὰ νὰ στολισώμεν τὸ σπήτι, αὐριον ἵὰ εἶναι εἰς
ὅλα τὰ παράθυρα τῶν Βαριάδων ἀνθή.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Καὶ δὲν θὰ περιπατοῦσι, παρ' ἐπάνω εἰς μύρτα
καὶ τριαντάφυλλα.

ΧΡΥΣΗ

Πῶς μὲ χαλνοῦσι!

ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ

Πὲ καλλίτερα πῶς μὲ ἀγαπῶσι.

ΣΜΑΡΑΓΓΑ

Σὺ εἶσαι τὸ καύχημά μας, Χρυσῆ· σὺ εἶσαι κόρη
ἥρωος τῶν Βαριάδων, καὶ αὐριον θὰ εἶσαι γυ-
ναῖκα Σουλιάτου, καὶ σοῦ χρεωστοῦμεν τὴν πρώτην
μας χαράν. Ποτὲ ἀπὸ ἑπτὰ ἔτη, δὲν εἶδαμεν Ἀρ-
ματωλὸν τοῦ Σουλίου εἰς τοὺς δρόμους τῶν Βαριά-
δων.

ΧΡΥΣΗ

Καθήμενος εἰς τὸ σπήτι τοῦτο. ὁ Λάμπρος μού
κάμνει τὴν μεγαλειέταν θυσιάν ποῦ Σουλιάτης ἠμ-
πορεῖ νὰ κάμη. Μοῦ ἔγινεν ἑκατὸν φοραὶς ἀγαπητό-
τερος ἀπὸ τὴν ἰδίαν μου ζωὴν, καὶ τοιαύτην εὐτυ-
χίαν μῆτε εἰς τὸ ὄνειρόν μου τὴν εἶδα. Μὴ συλλο-
γιζήσθε λοιπὸν ἐμένα, σεις ποῦ μὲ ἀγαπᾶτε, μὴ
συλλογιζήσθε ἄλλον παρ' ἐκείνον.

ΣΜΑΡΑΓΓΑ

Δὲν σᾶς ξεχωρίζομεν πλέον.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Πρέπει ὁμοῦς νὰ ρροντίσωμεν νὰ πλεξίωμεν καὶ τὰ
στέφανα. Πᾶμε, κορίτσι μου, πᾶμε.

(Ἀκολουθεῖ.)

3. ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

« ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ».

Δράμα εἰς πράξεις πέντε καὶ ὀκτὼ σκηνογραφίας

ὑπὸ

EDMOND GONDINET.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.
ΣΚΗΝΗ Γ'.

(Συνέχεια ἔρα Ἀριθ. 286)

ΓΙΑΝΝΟΥΔΑ

Σὲ ἀκολουθοῦμεν, Στέφανε.

ΜΑΡΙΟΡΑ

Ἐγὼ θὰ πάγω νὰ πάρω τ' ἀνθη τὰ ὅποια ἔχουν μείνει κάτω.

(Ὁ Στέφανος ἐξέρχεται διὰ τοῦ βάθους ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς Κίτας καὶ τῆς Γιαννούδας· ἡ Μαριόρα ἐξέρχεται διὰ τοῦ ἀρστέρου μέρους)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Χρυσῆ, Σμαράγδα· ἔπειτα Μαριόρα.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ (πλησιάζουσα τὴν Χρυσὴν μὲν καὶ ἀνησυχίαν)

Χρυσῆ, δὲν ἐλησμόνησες τὸν Ἀνδρῆκον;

ΧΡΥΣΗ (βλέπουσα αὐτὴν μετ' ἀκρίβειας)

Ὅχι.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Ἡξεύρεις ὅτι σὲ ἀγαποῦσε μὲ πάθος;

ΧΡΥΣΗ (συχνῶς)

Μάλιστα.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Καὶ ὅτι σὲ ἀγαπᾷ θερμότερα παρά ποτε;

ΧΡΥΣΗ

Ἴσως.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Θὰ εἰσθε ἀβραβωνιασμένοι.

ΧΡΥΣΗ (ζωηρῶς)

Πρὶν τῆς ἀναχωρήσεώς του διὰ Κορρούς.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Δι' αὐτὸν ὁ πατήρ σου σὲ εἶχεν ἀποφασίσει.

ΧΡΥΣΗ

Ἐπακούω εἰς τὸν ἀποθαμμένον πατέρα μου, καθὼς θὰ τὸν ὑπήκουα ἐάν ἦτο ζωντανός.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Εἶχε λοιπὸν ἀλλάξει γνώμη;

ΧΡΥΣΗ. (χωρὶς νὰ τῇ ἀπαντήσῃ)

Διατί μὲ ὀμιλεῖς διὰ τὸν Ἀνδρῆκον;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Διότι εἰς ὀλίγας ἡμέρας θὰ εἶναι ἔς τοὺς Βαριάδες.

ΧΡΥΣΗ

Ἐκεῖνος;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Γνωρίζεις τὸ εὐερέθιστον, τὸ ὑποπτον, τὸ βίαιον

φυσικόν του, δὲν ἠξεύρει τίποτε ἀκόμη, καὶ διαμάθη ὅτι 'πανδρεύεσαι τὸν Ἀνδρῆκον ....

ΧΡΥΣΗ

Θὰ τοῦ τὸ εἰπῶ ἐγὼ μόνη.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Δὲν φοβάσαι τίποτε;

ΧΡΥΣΗ (συχνῶς)

Τίποτε.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Δὲν θὰ ἦτο καλλιτέρα νὰ τὸν προλάβῃς χωρὶς νὰ τὸν ἰδῆς;

ΧΡΥΣΗ

Θὰ τὸν ἰδῶ. Ὁ πατήρ μου μὲ εἶπε «νὰ εἶσαι κανὴν πρὸς τὸν Ἀνδρῆκον, αἱ πληγωμέναι καρδίαι δὲν ἰατρεύονται μόναι των. Ἐάν τὸν βρέψῃς νὰ κλονισθῇ, ἀπλωσέ του τὸ χεῖρ· διότι θὰ ἔχῃ ὑποφέρει». Θὰ εἶμαι δι' αὐτὸν μία φίλη.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ (κατ' ἴδιον)

Τρέχει κατὰ τὴν ἐδῶ.

ΧΡΥΣΗ

Ἀλλὰ μὴ μὲ ὀμιλῆς παρά μόνον διὰ τὸν Λάμπρον σήμερον δὲν χρεωστῶ νὰ συλλογιζομαι περὶ μόνον αὐτὸν, καὶ αὐτὸν καὶ μόνον συλλογιζομαι.

ΜΑΡΙΟΡΑ (ἐπιανερχομένη μὲ τὰ ἀνθη)

Εἶδα ἕναν Ἀρματωλὸν.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ (χαμογελοῦσα)

Σὲ ἐφόβισε;

ΜΑΡΙΟΡΑ

Τὸ ἐναντίον. Ἐναν Ἀρματωλὸν πολὺ γέροντα (μετὰ χαρᾶς) μὲ ὠμίλησε, ἀλλὰ μὲ μία φωνὴ τὸσον γλυκυῶς ποῦ ἔμεινα ἄλλος. Μὲ ἐρώτησεν ἐὰν ἦ Χρυσῆ ἦτο μόνη.

ΧΡΥΣΗ (ζωηρῶς)

Φέρε μὲ τον, Σμαράγδα.

ΜΑΡΙΟΡΑ

Ὅχι, ὄχι· εἰς ἐμὲ ὠμίλησε πρώτην (ἐξέρχεται τρέχουσα.)

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Σὺ δὲν ἐθύμωσες μαζὴ μου διότι σ' ὠμίλησα διὰ τὸν Ἀνδρῆκον δὲν εἶναι ἔτσι;

ΧΡΥΣΗ

Διατί νὰ θυμώσω;

ΜΑΡΙΟΡΑ

Ἐδῶ

(Ἡ Σμαράγδα ἐξέρχεται πρὸς τὸ βάθος.— Ἀρτιεπὶ ἡ Μαριόρα εἰσέρχεται ἕνα γέροντα περιβλημένον κάπκα, ἦτος τὸν ἐκπέζει σχεδὸν καθ' ἄσκληρικῶν, καὶ τὴν ὅποιαν ἀγάνει ὀλίγον εἰσερχόμενος.)

ΧΡΥΣΗ

Ὁ Πολέμαρχος! Ἄρσηέ μας, Μαριόρα.

ΜΑΡΙΟΡΑ (κατ' ἴδιον, ἐνῶ ἀναχωρεῖ διὰ τῆς πρὸς τὸ βάθος θύρας)

Ὁ Στέφανος δὲν θὰ θελήσῃ ποτὲ νὰ γείνη Ἀρματωλός.

(Ἀκολουθεῖ.)

4. ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

«ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ».

Δράμα εἰς πράξεις πέντε καὶ ἑκτῶ σκηνογραφίας

ὑπὸ

EDMOND GONDINET.

—:—

(Συνέχεια ἐκ τῆς Ἀριθ. 286)

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΧΡΥΣΗ. ΤΣΑΡΑΣ.

Ὁ Τσάρας ἔδω;!

ΤΣΑΡΑΣ

Ὁ πατήρ σου ἦτο συστρατιώτης μου. Τοῦ ἄρξασθαι νὰ ἐπαγρυπνήσω ἐπάνω εἰς τὴν θυγατέρα σου. Θέλω νὰ εἶμαι τοῦλάχιστον παρὼν εἰς τοὺς γάμους σου.

ΧΡΥΣΗ

Ἡ κεφαλὴ σας ἔχει προφυλαχθῆ.

ΤΣΑΡΑΣ

Τὸ γνωρίζω.

ΧΡΥΣΗ

Ἦμπορεῖτε νὰ ἐξοικειωσθῆτε.

ΤΣΑΡΑΣ

Παῖρς θὰ ἤμπορούσι νὰ καταλάβῃ τὸν Τσάραν ὅ-

ποκάτω εἰς τοῦτο τὸ φέρεμα; διέσχισα κατ'αὐτὸν τὸν τρόπον ὀλιόκληρον τὴν Ἀλβανίαν. Αὐρίον θὰ εὐχώμαι διὰ σὲ κεκρυμμένος εἰς τὸ πλῆθος. (Ἡ Χρυσὴ σκύπτει ἔμπροσθέν του) Σηκου, παιδί μου. Ἀπεφάσισα νὰ σὲ ἴδω διὰ νὰ σὲ ἐμιλήσω διὰ τὸν Λάμπρον.

ΧΡΥΣΗ

Διὰ τὸν Λάμπρον!

ΤΣΑΡΑΣ

Ὁ Λάμπρος εἶναι ὁ γενναϊότερος, ὁ ὑπερηφανιότερος καὶ ὁ λαμπρότερος τῶν Ἀρματολῶν μου. ἔχει τὴν εὐγλωττίαν, τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν πίστιν ὅτι ἐξουσιάζει καὶ ὅτι ἐλαύει. Ὅταν χθὲς μὲ εἰδοποίησαν ὅτι ἄρξεν τὸ βουρὸν, δὲν τῷ ἀπικρίθη τίποτε καὶ ἔκλαψα.

ΧΡΥΣΗ

Τὸ ἄρξεν δι' ἐμέ.

ΤΣΑΡΑΣ

Διὰ σὲ ποῦ ἀγαπῶ. Ἄλλ' ἔστιν ἡ Πατρίς εἶναι δυστυχής, αὕτη ζηλεύει τὰ παιδιά της. Ὁ Λάμπρος σὲ ἀγαπῶ περισσότερο ἀπὸ τὴν Πατρίδα.

ΧΡΥΣΗ

Μὴ τὸν ἐκπλήττῃς διὰ τὸν ἔρωτά σου, μὴ τὸν κατηγορῇς· εἶδα εἰς τὴν ψυχὴν του, γνωρίζω τὴν καρδίαν του. Ὁ Λάμπρος δὲν ἤλλαξε.

ΤΣΑΡΑΣ

Στέργω νὰ ζήσῃ ἐν τῷ μίση τῶν ἐχθρῶν μας.

ΧΡΥΣΗ

Ἦπασθέθηκα εἰς τὸν πατέρα μου ἀποθνήσκοντα νὰ μὴ ἄρξω ποτὲ τὸ σπῆτι του καὶ νὰ παραμείνω ἔδω τὴν ἀπελευθέρωσιν.

ΤΣΑΡΑΣ

Ἄλλοίμονον!

ΧΡΥΣΗ

Κυριάζετε τὸν ἐξώστην αὐτόν. Ὁ ποταμὸς τῶν Βαριάδιων ῥέει ὑποκάτω ἀντικρῶ σιμῶν ἀγρίων βράχων ὅπου Ἀλβανὸς δὲν ἐπέρασε ποτε. Καὶ ἐκεῖ κάτω εἰς τὸν ὀρίζοντα τὰ βουρὰ τοῦ Σουλτοῦ. Ἐκεῖνα. Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν ἀπέρασα τὴν νεότητά μου, ἐκεῖ εἶναι ὅπου θὰ ζήσωμεν, ὁ Λάμπρος καὶ ἐγώ.

ΤΣΑΡΑΣ

Ἀγαπήτῶν μου τέκνον, μὲ εὐρίσκεις ἴσως σκληρὸν φαίνομαι τοιοῦτος διότι ἡ φυγὴ μου εἶναι καταλυτημένη. Ἀπὸ ἐπὶ τῆς φεμα κατὰ περισσότερον παρὰ νὰ ὀδηγῶ τοὺς Ἀρματολούς μου εἰς τὸν πόλεμον τοὺς ἠνάγκασα νὰ παραμείνωσιν. Ἦλπιζον ὅτι ἡ ἀγαλίνωτος φιλοδοξία τοῦ Ἀλῆ-Τεπελενλή θὰ μὰς εἶδει συμμάχους· ἤλπιζα ὅτι ἡ Ἀλβανία ἤθελε κουρασθῆ πλέον ἀπὸ τὰ κολοιργήματά του. Ὅχι· οἱ κλημῆνοι ἔχουν κλίνει τὸν ἀόχυνον εἰς τὴν τυραννίαν. Καὶ αὕτη ἡ Σελὰς συμβιβάζει εἰς τὸν ζυγόν

(Ἀκολουθεῖ.)

5.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

«ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ».

Δράμα εἰς πράξεις πέντε καὶ ὀκτώ σκηνογραφίας

ὑπὸ
EDMOND GONDINET.—:—:—
(Συνέχεια ἔρα Ἀριθ. 288)**ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.****ΣΚΗΝΗ Ε΄.****ΧΡΥΣΗ**

Μὴ πιστεύετε τοῦτο.

ΤΣΑΡΑΣ

Καὶ μοῦ φαίνεται, ὅτι δὲν αἰσθάνομαι πλέον γύρω μου τὴν ἀγάπην ἐκείνην τῆς Πατρίδος, ἣ ὅποια δὲν συμβιβάζεται μὲ τίποτε. Εἶναι τις γενναῖος, εἶναι τολμηρὸς, κατεξοδεύει τὴν ὑπέρβιν του, ἀλλὰ καὶ λησμονεῖ.

ΧΡΥΣΗ

Ὅχι, Τσάρκα, ὄχι, δὲν λησμονοῦν. Ἡ βοήθεια δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἔλθῃ παρά μόνον ἀπὸ τὸ βουνόν. Δώσατε τὸ σημεῖον.

ΤΣΑΡΑΣ

Ἄ! Σὺ εἶσαι ἀληθινὴ κόρη Ἀρματωλοῦ! ἐλπίζω εἰς ἐσέ, ἀκούεις; ναι, εἰς ἐσάς τὰς γυναῖκας, τὰς

συζύγους, τὰς ἀδελφάς καὶ τὰς μητέρας. Ὁ καιρὸς δὲν ἔχει ἔλθει· δὲν θὰ ἔλθῃ ἴσως διὰ πολὺν καιρὸν καὶ θὰ ἀποθάνω χωρὶς νὰ τελειώσω τὸ ἔργον μου. Ἄλλὰ μὴ λησμονῆτε. Μὴ λησμονῆτέ ποτε! διηγηθῆτε πάντοτε πῶς ὁ βεζύρης τῶν Ἰωαννίνων ἐβρίσθηκε εἰς τὴν Σελίδα ἐναντίον τῶν συνθηκῶν, καὶ ὅταν ὅλοι οἱ ἄνδρες τοῦ πολέμου ἐμάχοντο εἰς Κορφὸς διὰ τοὺς νησιώτας συμμάχους μας. Αἱ πόλεις μας δὲν εἶχον ὑπερασπιστάς. Εἰς τὸ Σούλι δὲν εἶχε μείνει οὔτε ἓνας Ἀρματωλός. Ἄλλ' εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ, ὁ Ἀλῆ-Τεπελενλῆς εὔρε τοὺς γέροντας, τὰ παιδιά καὶ τὰς γυναῖκας· ἐσταμάτησε. Μάθετε τὸ θάρρος εἰς τὰ παιδιά σας· λέγετε εἰς αὐτά, ὅτι εἰς τὸ Σούλι ὅταν ὁ ἄνδρας γενναῖος τις ἢ ἀνδρὸς ἢ γυναῖκα του φορεῖ τὰ μαῦρα καὶ ζητεῖ τὸ διαζύγιον. Ὁδηγήσατε τα εἰς τὸν τόπον τῆς μάχης. Δειξάτε εἰς αὐτὰ τὸν θάνατον ἐκ τοῦ πλησίον. Εἶναι ὡραῖος ὁ θάνατος εἰς τὸ πρόσωπον ἑνὸς ἀνδρείου. (ἀκούεται ἡ πατινάδα, ἧτις πλησιάζει.)

ΧΡΥΣΗ (ζωηρῶς)

Πάγω νὰ πύσω τὰ τραγούδια.

ΤΣΑΡΑΣ (ἐμποδίζων αὐτήν.)

Ὅχι, ὄχι, φυλάξατε τὰς συνθηκὰς σας· φυλάξατε τὰ τραγούδια σας. Ὅταν ἡ Πατρίς θὰ εἶναι ἐλευθέρη, πρέπει νὰ εὔρεθῃ ἀπειράκτος. Μὴ χαλνᾶτε

τὴν γὰρὰν τῶν παιδιῶν αὐτῶν.— Καλὴν ἀντάμωσιν αὐριον, Χρυσή.

ΧΡΥΣΗ

Εἰσθε ὁ μουσταρῆς μου (ἃ ξένος) δὲν θὰ μὲ ἀφίστητε πλέον· ποῦ θὰ εἰσθε καλλίτερα προφυλαγμένος ἀπ' ἐδῶ. Ἐλάτε, Τσάρκα, ἐγγυσοῦμαι δι' ἐσάς.

ΤΣΑΡΑΣ

Σὲ ἀκούω, κόρη μου, καὶ αὐριον θὰ ἀναχωρήσω ἡσυχῶς. Σὺ θὰ ξαναδοῖσης τὸν Λάμπρον εἰς τὸν τόπον του.

ΧΡΥΣΗ

Σοῦ τὸ ὀρκίζομαι (ἐξέρχεται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς θύρας, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Μεγάλης εἰσέρχεται ὡς μαυκός.)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ΄.**ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ΜΙΧΑΛΗΣ, ΣΜΑΡΑΓΔΑ, ΜΑΡΙΩΡΑ, ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ.**

(Ὁ Μεγάλης καὶ Στέφανος φθάνουσι διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους ἢ Μαριώρα καὶ Γιαννούλα διὰ τοῦ βάθους.)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

— Ποῖος σὲ κυνηγεῖ, Μεγάλης;

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Τί εἶσαι ἔτσι, Μεγάλης;

(Ἀκολουθεῖ.)

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

«ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ».

Δράμα εις πράξεις πέντε και διατώ σκηνογραφίας

EDMOND GONDINET.

(Συνόχεια ἐκ Ἀρ. 289)

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ΄.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Τί εἶσαι ἔτσι, Μεγάλη;

ΜΑΡΙΟΡΑ

Πῶς εἶσαι γλυκός Μεγάλη!

ΜΙΧΑΛΗΣ.

Κλείστε τὴν θύραν.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Τί ἐτρέξε;

ΜΙΧΑΛΗΣ

Πράγμα τρομερόν.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Ποῖον;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἐπάτησα μίαν βεζυρικὴν διακαγῆν.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ (γελῶσα)

Ὅλο αὐτὸ εἶναι; δὲ συκοφαντῶν ἐξέστην!

ΜΙΧΑΛΗΣ.

Πῶς, ὅλο αὐτὸ εἶναι! Εἶγα ἐπιτύχει νὰ ξαναπιάσω ἓνα καλὸν ποσὸν ψάρια, ἔξηντα γουβίδια — κούταξέ* τὸν Στέφανον ἤμουν εἰς τὸ δίκαιόν μου. Εἶναι συγχωρημένον νὰ φάρρῃ κανεὶς εἰς κάποιον καιρὸν καὶ τόσον, μὲ κάποιαν ἄδειαν ποῦ ἀγοράζει καὶ μ' ἓνα φέρον ποῦ πῆγαίνα νὰ πληρώσω ἐμβήκα εἰς τοῦ καψιμάλη (εἰσπράκτορες) τοῦ βεζύρη, ὅταν ὄσο Ἀρματωλοὶ μὲ κάτι τρομερὰ πρόσωπα καὶ μ' ἓναν αἶρα περιποιητικὸν ἔρχονται κοντά μου, μὲ κούταξουν καλά, καλά καὶ μὲ λέγουν ἀνόητον.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Ἄ!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἐπειτα μὲ κάμουν καὶ γυρίζω ὡς στρόβιλος λέγοντας «Ὁ ποταμὸς δὲν εἶναι τοῦ βεζύρη, ἐπειδὴ ἔχει τὴν πηγὴν του εἰς τὸ Σούλι!» Νὰ συλλογισμὸς μὰ φορᾶ! Ὁ καψιμάλης ἀνοίγει τὰ μύτια του, καὶ ἐγὼ τὴν κόρτω λάσπη χωρὶς νὰ πληρώσω.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Οἱ Ἀρματωλοὶ εἶχαν δίκαιον.

ΜΙΧΑΛΗΣ

Μὴ λέγῃς αὐτὸ, Σμαράγδα, ὅτ' μὲ ἐθάλασε πε-

ραιοτέρων. Ἐπάγει ἓνα ὄσμιον, ὄσμιον γινωσκόν, ποῦ πληρῶν πάντοτε ῥώτησον τὸν Στέφανον.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Μάλιστα, μάλιστα. (τραγουδοῦν κουνῶν τὸ κένιστρον, ὅπου εὐρέσκοντα τὰ ψάρια)

ΜΙΧΑΛΗΣ!

Μὴ τραγουδῆς, Στέφανε, δὲν θέλω νὰ τραγουδῆσῃς.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ (ἐπαναλαμβάνων)

ΜΙΧΑΛΗΣ (κατατραυμαγμένος)

Ἄλλὰ κλείστε τίλος πάντων τὴν θύραν!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Πάγω νὰ τὰ βάλω εἰς τὴν θροσκίαν. (ἔξέρχεται ἐκ τοῦ βήθους φέρων καὶ τὸ κένιστρον)

ΣΜΑΡΑΓΔΑ (πρὸς τὸν Μεγάλην)

Ἄ! ἂν ἐπερβαίει κανεὶς ἀπὸ τῆς νῆσ' ἀπὸ τὸν Βαριάδος.

ΜΙΧΑΛΗΣ

Δὲν πρέπει νὰ περιμένωμιν παρὰ ἀπὸ τὴν φρόνησιν.

(*) Οἱ στίχοι εἰς τὸ ἑαίτερον βιβλίον.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Σὰς εἶναι εὐχάριστον νὰ ὑπακούητε εἰς τὸν β' τῆρη.

ΜΙΧΑΛΗΣ

Ποῦ, δὲν θέλ' τὸν ὑπακούω! ποῦ!

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Καὶ τί κάμετε ποῦ δὲν τὸν ὑπακούετε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ὁικονομῶ τὴν περιστάσιν.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Τὸ τί πρόκομμένον εὐδρα ἔχω.

ΜΙΧΑΛΗΣ

Πῶς προκομμένον! βεβαίως.

ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Ἡ Χρυσὴ δὲν ὑπανδρεύετο ἓναν φαρᾶ.

(Ἀκολουθεῖ)